

Föremål: SCANIA 1901-1902

TMnr: 3.868

Tillverkare: Maskinfabriks AB Scania, Malmö

Teknisk beskrivning: Fyrahjulig bil med öppet karosseri med plats för fyra. Karossen byggd av G A Jönssons Vagnfabrik AB i Malmö. Lyktor (inte original nu) och klädsel köptes från Köpenhamn. Bakhjuls- och kardanbroms. Rattstyrning med reglage på rattstången. Vattenkyld encyl. mittplacerad fyrtaktsmotor troligen tillverkad av Aster i Frankrike. Vattentanken ligger fram. Två växlar framåt. Kraftöverföring med kejdor, en till bakaxeln. Bakaxel med differential, kraftöverföring till bakhjulen med kardanaxlar. Tändning med batteri och induktionsspole.

Prestanda, effekt: Hästkraftsantalet är omkring 4-6. Tvångstyrd utloppsventil och självstyrd inloppsventil.

Teknisk nyhet, betydelse för den tekniska utvecklingen: Scania byggde bilar med utländska influenser och delar. Flera tidiga bilbyggare i Sverige som Vabis, Tidaholm, Söderbloms m fl. byggde efter utländska förebilder. De var tyska oftast. Delar som motor, hjul, förgasare, kugghjul importerades. Scania var tidiga med att bygga bilar för den svenska marknaden som ännu inte vaknat inför det nya transportmedlet.

Teknisk utveckling: Konstruktörer, bakgrundshistoria: 1896 bildade den engelska cykeltillverkaren Humber & Co ett svenskt dotterbolag, Svenska Aktiebolaget Humber & Co, i Malmö. 1900 övertogs verksamheten av ett nybildat svenskt företag, Maskinfabriksaktiebolaget Scania i Malmö. Bolagsordningen antogs den 26 januari 1901. Det nya företaget breddade sin tillverkning till att omfatta bl a gummimaskiner, dammsugningsaggregat, precisionskugghjul och inom kort även bilar.

Scanias förste VD blev Humber direktör, Fredrik Petersen. Han efterträddes redan 1901 av ingenjör Hilding Hessler. 1905 övertogs ledningen av civilingenjören Per Alfred Nordeman. Till skillnad från Vagnfabrikens (senare VABIS) kostsamma inriktning på nykonstruktioner kopierade Scania till en början utländska förebilder (sannolikt franska bilar av märket Aster) och satsade på sammansättning av inköpta komponenter, bl a från Tyskland. 1901/2 byggdes två eller tre provbilar och 1902/3 en första serie om fem vagnar.

På den första danska och nordiska automobilutställningen i Köpenhamn 1902 visade Scania för första gången upp sin produktion representerad av en "promenadvagn" - förmodligen var detta någon av företagets första experimentvagnar. (= TM:s bil). Konstruktörer var ingenjör Reinhold Thorissin, tyske ingenjören Krause och verkmästare Müller, som fick ett uppdrag av verkstadschefen August Svensson att "ta fram en personbil lämpad för svenska förhållanden".

Tillverkad i ett exemplar 1901-1902.

Användes som försöksfordon och utställningsobjekt. Till vem den såldes är okänt ännu.

Museets exemplar: skänktes 1927 av Scania-Vabis. Bilen är renoverad 1990 på TM med bl a nytt tyg till säten

Förutsättningar, konsekvenser: se "Teknisk nyhet".

Kringmaterial: Renoveringsbeskrivning, arkivmaterial på TM.

Övrigt och kurios: Bilen är den enda av tre försöksbilar som blivit bevarad. Bilen var enligt uppgift från början målad i ljust gul färg och fick smeknamnet "Gula faran" eller på skånska helt enkelt "Gula Foran".

Källor: Scania 100 år, 1991
Intervju med Harald Thorssin
TM arkiv och föremålskort
Ritning i Scanias arkiv "A1"

Utställningsuppgifter: Längd 2,5 m
 Bredd 1,3 m
 Höjd 1,5 m

Skydd: Staket

GEm/BW 9503